

Menenjit mi, İntoksikasyon mu?

Meningitis or Intoxication?

Merve Sefa SAYAR¹, Cahide KAHRAMAN², Aslı HAYKIR SOLAY³

¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Van Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Van, Türkiye

² Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Van Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Anestezi ve Reanimasyon Kliniği, Van, Türkiye

³ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ankara Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, Ankara, Türkiye

* Yazıda sunulmakta olan olgu 7. Türkiye EKMUD Kongresi (8-13 Mayıs 2018, Antalya)'nde poster olarak sunulmuştur.

Makale atfı: Sayar MS, Kahraman C, Haykır Solay A. Menenjit mi, intoksikasyon mu? FLORA 2019;24(1):73-74.

Sayın Editör,

Ülkemizde sık görülen akut zehirlenme nedenleri arasında beşeri ilaçlar, tarım ilaçları, böcek öldürücüler, ev içi kimyasallar, zehirli gazlar, bitkiler, besinler ve zehirli hayvan ısırma/sokmaları yer almaktadır^[1]. Zehirlenme nedenleri arasında yer alan bitkiler özellikle kırsal bölgelerde tedavi için, yanlışlıkla ya da intihar amaçlı olarak tüketilmektedir^[1]. Dünya genelinde 35.000-70.000 adet bitki tıbbi amaçlı kullanılmaktadır ve bu bitkilerin 6500 tanesi Asya'da bulunmaktadır^[2]. Bitkisel ilaçlarla tedavi uzun yıllardır çeşitli kültürlerde kullanılsa da kullanıcıların eğitim eksiklikleri nedeniyle ölüme yol açabilen zehirlenmelere sebep olmaktadır. Olgumuz nadir görülen ışkın otu kökünün yoğun tüketimi sonucu gördüğümüz, ensefalit/menenjit ile karıştırılabilecek bir ışkın otu intoksikasyonudur.

Hastanemiz acil servisine iki gündür olan bilinc bulanıklığı, saçma konuşma ve yakınlarını tanıyamama şikayetleriyle yakınları tarafından getirilen 51 yaşındaki kadın hastanın ilk muayenesinde ateş 36.7°C, TA: 120/80 mmHg olarak ölçüldü. Ense sertliği olmayan hastanın bilinci uykuya meyilli, kooperasyon ve oryantasyon kısıtlılığının yanında

anlamsız konuşmaları da mevcuttu. Öyküsünden dört yıldır romatoid artrit tanısıyla takip edildiği, iki yıldır da prednizolon 5 mg/gün/tablet kullandığı ve bir ay önce diabetes mellitus (DM) tanısı aldığı öğrenildi. Laboratuvar tetkiklerinde lökosit sayısı 8210/mm³ (%85.4 nötrofil), trombosit 387.000/µL, hemoglobin 14.6 g/dL, üre 88.9 mg/dL, kreatinin 1.93 mg/dL, aspartat aminotransferaz (AST) 217.5 U/L, alanin aminotransferaz (ALT) 45.9 U/L, Ca 7.03 mg/dL, CK 9456 U/L, prokalsitonin 28.61 ng/mL, C-reaktif protein (CRP) 31.4 mg/dL (referans aralığı 0-0.8 mg/dL) olarak ölçüldü. Kraniyal bilgisayarlı tomografisinde ve difüzyon manyetik rezonans görüntülemesinde kitle/kanama düşündürülecek bulgu saptanmadı. Hastanın mevcut kliniği ile ensefalit/menenjit olup olmadığını açıklayabilmek için lomber ponksiyonu yapıldı ve beyin omurilik sıvısı (BOS) mikroskopik incelemesinde hücre görülmedi. Alınan BOS örneğinde protein 38.6 mg/dL, glukoz 121.7 mg/dL ve eş zamanlı kan şekeri 153 mg/dL olarak ölçüldü. Gram ve metilen boyamada hücre ve bakteri yoktu. Hastanın bulgularını açıklayacak odak saptanamayınca yakınlarıyla yeniden görüşüldü. Hastanın son bir aydır düzenli olarak her gün ışkın otunun

Geliş Tarihi/Received: 28/03/2018 - Kabul Ediliş Tarihi/Accepted: 21/05/2018

©Telif Haklı 2019 Flora. Makale metnine www.floradergisi.org web adresinden ulaşılabilir.

(rheum ribes) kökünü kaynatıp içtiği öğrenildi. Zehir danışma merkezi ile görüşüldü. Klinik bulguların ve biyokimyasal tetkiklerin ışık intoksikasyonu ile uyumlu olduğu zehir danışma merkezi tarafından belirtildi. Semptomatik tedavisi düzenlendi. İntoksikasyon tedavisinin ikinci gününde bilinç değişiklikleri ve metabolik bozuklukları düzelmeye başladı. Hasta hastanedeki takibinin sekizinci gününde şifa ile taburcu edildi.

Rheum ribes (RR, Rhubarb) Polygonacea ailesine ait şifalı bitkilerdendir^[3]. Bu bitki İran, Pakistan, Hindistan, Çin ve Türkiye dahil Asya kıtasının bazı bölgelerinde yerel olarak bulunmaktadır^[3]. *Rheum ribes* bu bölgelerde herhangi bir işleme tabi tutulmadan yiyecek olarak, reçel şeklinde, laksatif ya da saç boyamada kullanılmaktadır^[3]. Alternatif tıpta bu bitkinin kaynatılmış ya da kurutulmuş kökleri anemi, anoreksia, zayıflık, zihin yorgunluğu, DM, infeksiyöz apseler, gangren, hipertansiyon, ülser, hemoroid, yüksek kolesterol, psöriyazis, obezite ve yara tedavisinde kullanılmaktadır^[2-5]. Birçok zehirlenme durumlarına hasta ya da yakınlarının anamnezi ve hastanın fizik muayene bulgularıyla tanı konulmaktadır. Yapabildiğimiz özgül toksikolojik ve diğer laboratuvar incelemeleri tanıyı desteklemede yardımcı olmaktadır. Difenbahya, deve tabanı ve ışık gibi bitkiler içerdikleri kalsiyum oksalat tuzlarıyla mukozada ödem ve ağrı oluştururlar, ayrıca sindirim kanalında irritasyon, akut hipokalsemi, böbreklerde akut tübül nekroz ve çoklu organ yetmezliğine yol açarlar^[1]. Hastamız da dört yıldır romatoid artrit nedeniyle medikal tedavi almakta olup son dönemde DM tanısı da eklenmiştir. Bulunduğu bölgede halk arasında *Rheum ribes* kurutulmuş kökleri DM tedavisinde kullanıldığından; hastanın bir ay boyunca bitkinin

kurutulmuş köklerini kaynatarak suyunu tüketmesi sonucu intoksikasyon gelişmiştir. Sonuç olarak; intoksikasyon durumlarında da bilinç değişiklikleri görülebildiği için bu durum, hasta menenjit/ensefalit açısından tetkik edildikten sonra ayırıcı tanıda mutlaka akılda bulundurulmalıdır. Özellikle kırsal bölgelerde bilinç değişikliği ile başvuran hastalarda mutlaka yabancı ot tüketimi hastanın kendisinden ya da yakınlarından sorgulanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Birinci basamağa yönelik tanı ve tedavi rehberleri. Bitkilerle zehirlenmeler 2007:171-80.
2. Rajaei P, Mohamadi N. Ethnobotanical study of medicinal plants of Hezar Mountain allocated in South East of Iran. *Iran J Pharm Res* 2012;11:1153-67.
3. Zahedia M, Hojjatib MR, Fathpoura H, Rabieic Z, Alibabaeic Z, Basim A. Effect of rheum ribes hydro-alcoholic extract on memory impairments in rat model of alzheimer's disease. *Iran J Pharm Res* 2015;14:1197-206.
4. Nikbakht MR, Esnaashari S, Afshar FH. Chemical composition and general toxicity of essential oil extracted from the stalks and flowers of rheum ribes L. Growing in Iran. *Journal of Reports in Pharmaceutical Sciences* 2013;2:165-70.
5. Rashid S, Kaloo ZA, Singh S, Bashir I. Medicinal importance of genus rheum -A review. *International Journal of Advanced Research* 2014;2: 261-7.

Yazışma Adresi/Address for Correspondence

Dr. Merve Sefa SAYAR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi,
Van Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
İnfeksiyon Hastalıkları ve
Klinik Mikrobiyoloji Kliniği,
Van-Türkiye

E-posta: drmervefefasayar@yahoo.com